

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการรับข้อมูลข่าวสารที่เปิดกว้างถึงกัน โดยผ่านระบบเทคโนโลยีอันทันสมัย การเป็นผู้ครอบครองข้อมูลข่าวสารได้มากที่สุด ย่อมได้เปรียบและเป็นผู้นำในการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง และมุ่งเน้นแต่การสร้างวัตถุมากกว่าทำให้เกิดการละเลยต่อคุณค่าทางจิตใจ เนื่องจากผลกระทบของความเจริญแต่ทางวัตถุดังกล่าว การพัฒนาที่ยั่งยืนถูกกล่าวถึงมากขึ้นในกระแสของวิกฤติต่างๆ แนวคิดการพัฒนา มนุษย์แนวใหม่คือการมุ่งเน้นพัฒนา มนุษย์ให้ได้ตระหนักในคุณค่าและความหมายในตัวเอง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ยั่งยืนจึงหมายถึง ความเจริญก้าวหน้าที่เกิดจากการยกระดับคุณภาพของกิจกรรมมนุษย์ในทุกๆ แขนงให้สูงขึ้น(คณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21, 2540 . หน้า 276) เพื่อแสวงหาทางออกจากสภาพขัดแย้งในโลกปัจจุบันและเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การศึกษา คือกลไกที่สำคัญและมีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการพัฒนาคน เพราะการศึกษา คือกระบวนการที่ทำให้คนเกิดการเรียนรู้และการเรียนรู้ทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามแก่ตนเองและสังคมต่อไป ดังความหมายของการศึกษาดามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่า(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 , หน้า 2) การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของมนุษย์และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาจึงนอกจากจะมีผลต่อการพัฒนาคนแล้ว คนที่มีคุณภาพยังนำมาสู่การพัฒนาสังคม ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปด้วย

ดังนั้นอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ เป็นอำนาจที่ได้รับการจัดสรรมาใหม่ ขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยก็ได้พัฒนาตนเองมาได้ไม่นานนัก การทำหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะและบริหารจัดการเรื่องต่างๆ ในท้องถิ่นตนเองยังเต็มไปด้วยปัญหาและต้องมีการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไปอีก

นอกจากนี้ การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจด้านการศึกษาให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือ สนับสนุนจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะภาครัฐ ภาคเอกชนหรือภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมมือร่วมใจซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการกระจาย

อำนาจทางการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องกระบวนการถ่ายโอนกิจกรรมต่างๆ ในการบริหารจัดการศึกษาจากหน่วยงานทางการศึกษาที่สังกัดส่วนกลางเดิม ให้แก่หน่วยงานงานปกครองส่วนท้องถิ่นหากทั้งสองฝ่ายมีความขัดแย้งไม่เข้าใจไม่ยอมรับการปฏิบัติงานของกันและกันแล้ว ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะส่งผลให้การดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จลงได้

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งให้ความสนใจต่อการศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่การให้บริการด้านการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาให้แก่เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่การให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่การให้บริการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 480 คน ครู จำนวน 5,856 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 480 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 254 คน และนักศึกษาในโครงการความร่วมมือการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนประมาณ 1,500 คน จังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งสิ้น 8,570 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ที่ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของ ยามานะ (Yamane) ที่ระดับ $\alpha = .05$ (ยูทท์ กัวยวรรณ, 2543, หน้า 79) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นกลุ่มย่อย (cluster sampling) เริ่มจากการสุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก โดยคิดสัดส่วนตามขนาดของประชากร

ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ อายุ,เพศ,สถานภาพ,การศึกษา,รายได้และอาชีพ
- ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่การให้บริการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พิษณุโลก

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

การศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนให้ได้รับความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ ทั้งทางกาย จิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย หมายถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนักศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน

ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้ง เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง บุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารงานโดยมีตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายการเมือง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือนายกเทศมนตรี

เทศบาลหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายข้าราชการประจำ ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก

นักศึกษา หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กใน 7 จังหวัดภาคเหนือคือ พิษณุโลก ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ พิจิตร สุโขทัย และอุตรดิตถ์

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าเลี้ยงดูและเอาใจใส่ให้การอบรมส่งเสริมแก่บุตรหลาน อาจเป็นบิดามารดา ญาติพี่น้องหรือผู้รับผิดชอบตัวเด็กที่เข้ารับการศึกษาศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย

ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก